

Onderwerp
Bespreking monitor speciaal onderwijs

Registratienummer
722374
Datum
20 augustus 2008
Auteur
Karin IJssel
Afdeling/Bureau
SPV

Doel van deze notitie:

Met u bespreken hoe de situatie in het speciaal onderwijs in Flevoland er voor staat en welke acties de provincie kan en wil ondernemen om verbetering in die situatie te stimuleren.

Inleiding:

Sinds 2003 heeft de Provincie Flevoland verschillende monitors opgesteld over de situatie in het speciaal onderwijs voor Flevolandse leerlingen. De motivatie hiervoor komt voort uit de wens dat zoveel mogelijk kinderen het voor hun benodigde onderwijs zo dicht mogelijk bij huis kunnen volgen. In de beleidsvisie Speciaal Onderwijs uit 2004 is geformuleerd dat de provinciale beleidsdoelen zijn:

- a. Het terugbrengen van het aantal thuiszittende leerlingen, en
- b. Het terugbrengen van het gemiddeld aantal kilometers leerlingenvervoer per leerling, voor zover dat betrekking heeft op reizen naar scholen voor speciaal onderwijs buiten de eigen gemeente.

Het streven is erop gericht het voorzieningenniveau uit te breiden. Om te kunnen bepalen of dit ook leidt tot meer thuis nabij onderwijs, wordt iedere twee jaar een monitor Speciaal Onderwijs Flevoland uitgebracht. Eind juni is de nieuwe monitor uitgebracht. De conceptversie daarvan is besproken met de wethouders onderwijs. Op verzoek van de wethouders zijn in aanvulling op bijgaand rapport ook data gegenereerd van de leerlingenstromen binnen het speciaal onderwijs. Deze data worden op dit moment vertaald in kaartmateriaal, vergelijkbaar met het kaartmateriaal uit het pendelonderzoek.

Het probleem:

1. De situatie in het speciaal onderwijs voor Flevolandse leerlingen kenmerkt zich door:
 - a. Een doorzetting in de groei van de deelname aan speciaal onderwijs in Flevoland tussen 2005 en 2007 (van 5,3% naar 5,6% exclusief ambulante begeleiding en van 6,3% naar 7,6% inclusief ambulante begeleiding)
 - b. een gebrek aan voldoende voorzieningen binnen de provincie voor leerlingen met een zwaardere zorgvraag, waardoor ruim 56% van deze leerlingen niet binnen de eigen gemeente naar school kan;
 - c. een gemiddelde reisafstand van 39 kilometer enkele reis die kinderen die gebruik maken van het leerlingenvervoer, moeten afleggen om hun school te bereiken (dat was in 2005 nog 36 kilometer).

Het speelveld:

Sinds de invoering van de Wet op de Expertisecentra (WEC) zijn de Regionale Expertisecentra (REC - samenwerkingsverbanden van scholen voor speciaal onderwijs, georganiseerd in vier clusters op basis van de zorg die leerlingen nodig hebben) verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende aanbod en het zorg dragen voor een goede spreiding. Gemeenten hebben de taak de huisvesting te

Openbaarheid

Passief openbaar

Portefeuillehouder:

Bos, J.M.

Presidiumvergadering

Vergadering Commissie Samenleving

20 november 2008

Agendapunt

8.b.1

Akkoord:

Portefeuilleh	Afd.hoofd	Medp FIN/P&O
Secretaris	Bureau- hoofd	Prog.manag
Directeur	Beleidsmed.	Overige

realiseren op basis van door OCW goedgekeurde spreidingsplannen van de REC's. Het Rijk financiert het speciaal onderwijs. In principe is de financiering gebaseerd op de leerlingentellingen van het voorgaande jaar. Omdat vooral de vraag naar onderwijs voor leerlingen met ernstige gedrags- en opvoedingsproblematiek explosief stijgt, overweegt het ministerie van OCW een andere financierings-systematiek. Dan zou er niet langer een vast bedrag per leerling zijn maal het totaal aantal leerlingen, maar wordt een vast budget verdeeld over het totaal aantal leerlingen. Als de groei doorzet, betekent dat een jaarlijks afnemend bedrag per leerling.

Rol van onze provincie:

De Provincie Flevoland heeft geen formele bevoegdheden ten aanzien van het speciaal onderwijs. Er zijn geen formele instrumenten om verandering door te voeren. Een provinciale rol kan vorm krijgen als overreding op basis van verworven gezag. De subsidies die de afgelopen twee jaar zijn verleend om wachtlijsten tegen te gaan, het opstellen van een goede monitor en beeldende presentaties van de cijfers dragen bij aan het verwerven van een positie van waaruit beïnvloeding mogelijk is. Zo ontstaat bij gemeenten en schoolbesturen ruimte voor een actieve inbreng van de provincie. Gemeenten waarderen het als de provincie een coördinerende rol in de lobby richting het ministerie op zich neemt. De gemeenten kunnen zelf het voorzieningenniveau voor speciaal onderwijs verbeteren door ruimhartiger huisvesting te realiseren. Dit kost echter veel geld en niet alle gemeenten kunnen de benodigde investeringen bekostigen. Dit probleem kan niet door de provincie worden opgelost. Het is moeilijk de groei van het speciaal onderwijs tegen te gaan. Er is geen eenduidige verklaring van de oorzaken van deze groei. Duidelijk is alleen dat er een complex van verschillende oorzaken een rol speelt. Het beïnvloeden van mogelijke oorzaken is over het algemeen geen taak voor de provinciale overheid. In het kader van GAAF is de provincie wel zeer actief in het wegnemen van belemmeringen voor leerlingen en ouders in zowel het indicatietraject als het hulpverleningstraject.

Voorstel van het college van gedeputeerde staten

Bij gemeenten en bij het Rijk te pleiten voor verbetering van de situatie in het speciaal onderwijs in Flevoland door:

- a. de monitor en het kaartmateriaal dat een beeld geeft van de leerlingenstromen in het speciaal onderwijs te presenteren aan de gemeenten, de Regionale Expertisecentra en het ministerie van OCW;
- b. in het najaar met de wethouders onderwijs verder te praten over de mogelijkheden om het voorzieningenniveau voor speciaal onderwijs uit te breiden;
- c. in vervolg op het werkbezoek van staatssecretaris Dijksma en gesprekken op ambtelijk niveau en op basis van de uitkomsten van de onderhandelingen die de gemeente Almere voert over het speciaal onderwijs met het ministerie van OCW, in het najaar komen tot aanscherping van het plan voor continuering van de lobby, waarbij een coördinerende provinciale rol past voor overig Flevoland.

Dit is conform de afspraken die zijn gemaakt in het bestuurlijk overleg met de wethouders onderwijs over dit onderwerp.

Verdere informatie:

Tijdens de commissievergadering zal een korte presentatie worden gehouden van het speelveld van het speciaal onderwijs in Flevoland, de uitkomsten van de monitor en de leerlingenstromen.

Samenvatting Monitor Speciaal Onderwijs Flevoland – Schooljaar 2007 - 2008

In vervolg op de eerdere inventarisatie door de provincie in 2003 en de monitor uitgevoerd in 2005/06 is geprobeerd de deelname aan het speciaal onderwijs in Flevoland in beeld te brengen. Daartoe is gebruik gemaakt van een veelheid aan gegevens.

Samenvattend zijn de bevindingen in vijf punten weer te geven:

1. De benodigde gegevens voor de actualisering zijn nog altijd moeizaam te verzamelen. Ze zijn sterk verspreid over diverse instanties, niet eenduidig geregistreerd en daardoor niet altijd betrouwbaar. Dat maakt dat we de uitkomsten met enig voorbehoud moeten nemen.
2. In Flevoland zijn er ruim 76.000 leerplichtige leerlingen. Van hen nemen er 4.255 (ofwel 5,6%) deel aan een vorm van speciaal onderwijs. Ongeveer 1.800 leerlingen volgen dat onderwijs op een WEC-school, ruim 1.400 leerlingen nemen deel aan het Speciaal Basisonderwijs, terwijl het Praktijkonderwijs door meer dan 1.000 Flevolandse leerlingen wordt bezocht. De deelname is het hoogst in de gemeente Lelystad (7,2%) en Noordoostpolder (6,4%). Daarentegen is het aandeel lager in Zeewolde (4,1%), Urk (4,5%) en Dronten (4,6%).
Daarnaast zijn er ongeveer 950 leerlingen die onderwijsondersteuning krijgen via Stichting Gewoon Anders en ruim 600 leerlingen met ambulante begeleiding.
3. Gelet op de ontwikkelingen in de deelname zien we in 2008 een toename van ongeveer 260 leerlingen in de WEC-voorzieningen ten opzichte van 2005. Vooral opvallend is de stijging van het aantal leerlingen in cluster IV, van zo'n 750 leerlingen in 2005 naar bijna 1.000 in 2007. Vervolgens is het aantal leerlingen in het Praktijkonderwijs iets toegenomen terwijl het aantal leerlingen in het SBO juist iets is gedaald.
4.
 - a. Van de Flevolandse leerlingen die speciaal onderwijs volgen, verlaat 16% hiervoor de provincie. In de gemeente Zeewolde is deze 'uitstroom' met 56% duidelijk het hoogst, en in de gemeente Lelystad blijven de meeste leerlingen binnen de provincie: 8% verlaat de provincie om een school voor speciaal onderwijs te bezoeken. Het aandeel leerlingen dat het speciaal onderwijs buiten de provincie volgt is veel groter voor de leerlingen met een zwaardere zorgvraag. Maar liefst 80% van de leerlingen die naar school gaan buiten de provincie bezoeken een WEC-voorziening. Voorzieningen voor cluster I en cluster II zijn nog altijd niet aanwezig in Flevoland, met uitzondering van de onderwijsondersteuning van de Stichting Gewoon Anders.
 - b. In het Speciaal Basisonderwijs en het Praktijkonderwijs zijn er momenteel nauwelijks wachtlijsten. Voor het (V)SO staan wel leerlingen op een wachtlijst. In januari 2008 ging het om ongeveer 90 leerlingen (waarvoor de overgrote meerderheid voor cluster IV-voorzieningen). Bij de vorige peiling (1 maart 2006) stonden er 70 leerlingen op een wachtlijst.
 - c. Het aantal 'thuiszittende' Flevolandse leerlingen (het absoluut verzuim) wordt door de gemeenten geschat op 28.
5.
 - a. Ruim 1.600 leerlingen maken gebruik van de verordening Leerlingenvervoer voor het volgen van speciaal onderwijs. Van hen bezoeken bijna 1.000 leerlingen een WEC-voorziening en bijna 700 leerlingen een school voor Speciaal Basisonderwijs. Leerlingen in het Praktijkonderwijs hebben geen recht op leerlingenvervoer. In 2005 maakten er ongeveer 1.900 leerlingen gebruik van het leerlingenvervoer.
 - b. Gemiddeld leggen leerlingen 39 kilometer af om hun school te bereiken. In Lelystad en Noordoostpolder is dat wat meer. In Zeewolde is het wat minder, ondanks dat men daar het meest naar buiten de provincie reist. In 2005 was dit gemiddelde met 36 kilometer wat lager.